

Bijlage 1a: Concept voorstel Algemeen Bestuur 12 september 2019

Onderwerp: 1^e burap 2019 Serviceorganisatie Jeugd ZHZ

Voorstel

1. De 1e Bestuursrapportage (Burap) 2019 van de Serviceorganisatie vast te stellen;
2. De voorgenomen begrotingswijziging 2019 vast te stellen en deze voor zienswijze voor te leggen aan de deelnemende gemeenteraden, met het verzoek om vóór 18 november 2019 de zienswijze kenbaar te maken aan het Dagelijks Bestuur;
3. De kosten voor jeugdhulp te reduceren door
 - a. Aangescherpte sturing door gemeenten, in samenwerking met de Serviceorganisatie en de Stichting Jeugdteams op de lokale toegang.
 - b. Uitvoering van de besluiten over de Omdenknotitie.
4. De Serviceorganisatie toe te staan om extra uitgaven te doen voor lopende en nieuwe toekenningen van jeugdhulp.
5. In de vergadering van het Algemeen Bestuur op 12 december 2019, na weging van de ontvangen zienswijzen, te besluiten over de begrotingswijziging 2019, ad € 10,2 miljoen.
6. De verdeelsleutel van de gemeentelijke bijdragen te actualiseren op basis van de rijksbijdragen in de septembercirculaire.

Kern van de zaak

Twee keer per jaar wordt het Algemeen Bestuur geïnformeerd over de uitvoering van de begroting middels een bestuursrapportage. De eerste bestuursrapportage is voorgelegd voor het AB van 4 juli 2019 maar is voor besluitvorming aangehouden. Dit vanwege het feit dat er uitzoekvragen waren over de schommelingen in de kosten per gemeente. (o.a. Hardinxveld-Giessendam en Alblasserdam) In de omdenknotitie hebben staat dat we per gemeente een analyse gaan doen en lokale gesprekken zullen voeren en zo steeds beter inzichtelijk zullen hebben wat er in de individuele gemeente gebeurt en zo ook steeds meer zicht zullen hebben op de fluctuaties. Dit is inmiddels opgestart maar los daarvan wordt de vraag vanuit Hardinxveld-Giessendam en Alblasserdam beantwoord.

Vanwege de vakanties heeft het gesprek erover nog niet plaatsgevonden zodat de resultaten ervan nog niet beschikbaar zijn om in het voorliggende voorstel te worden meegenomen. Een en ander is wel bekend voor de geplande AB-vergadering en zal ter vergadering worden gedeeld.

De afspraak is gemaakt dat bij de 2^e burap wordt gekeken waar we staan met de maatregelen en de effecten ervan.

In de eerste bestuursrapportage worden de kostenontwikkeling en de bedrijfsvoering toegelicht. Er is sprake van een sterk gestegen vraag naar jeugdhulp. Voor 2019 is bij ongewijzigde omstandigheden € 10,2 mln. aan extra middelen nodig. Wij realiseren ons dat dit een zeer ernstige situatie is welke een onhoudbare financiële druk op de gemeenten legt. De te nemen maatregelen in relatie tot de omdenknotitie en daarmee ook het versnellen van de interventieprojecten vanuit het

oorspronkelijke Meerjarenperspectief zijn hierdoor nog dringender geworden. We verwijzen kortheidshalve naar de inhoudelijke besluitvormingsstukken die nu ook op tafel liggen. Er wordt momenteel hard gewerkt aan het totstandbrengen van de maatregelen, zoals de inzet van ggz bij de huisartsen, het meer op resultaat gaan sturen bij de aanbieders/inkoop ervan en het uitwerken van een alternatief voor de nee/tenzij regeling. Er is een start gemaakt met de invulling van de lokale analyse waarmee we steeds meer weten en beter de verbanden kunnen duiden van het gebruik van jeugdhulp en de verschillen tussen gemeenten. (Zie verder daarvoor de andere vergaderstukken.)

Het geoormerkte Rijksbudget voor jeugdhulp bestaat niet meer en is opgenomen in het Gemeentefonds. Het feit dat de betreffende bedragen, die te herleiden zijn naar de "oude" rijksbijdrageregeling jeugdhulp, zijn verhoogd, heeft het probleem bij de gemeenten om de kosten van het Sociaal Domein te bekostigen niet weggenomen! De Minister heeft extra incidentele middelen specifiek voor jeugdhulp toegezegd maar ook deze incidentele middelen nemen het financiële probleem niet weg, maar vangen voor 2019 e.v. een deel van deze tegenvaller af. Helder is hierbij dat de gemeenten deze middelen ontvangen, maar daarmee is dat niet per se voor jeugdhulp; dat is aan de gemeenten zelf om te bepalen.

Kostenontwikkeling

De vraag naar jeugdhulp stijgt sterk in 2019 ten opzichte van 2018. Er is € 10,2 mln. meer nodig aan extra middelen. Hiervan betreft € 10,1 mln. de post regionale zorgmarkt. De helft van de stijging wordt veroorzaakt door een toename van het aantal jeugdigen dat gespecialiseerde 2^e lijns jeugdhulp krijgt. De andere helft wordt veroorzaakt door een hogere inzet van zorg per jeugdige. In onderstaande tabel is de stijging per zorgdomein opgenomen.

Bedragen * € 1 mln.	2018	2019	2019-2018	2018-2019 gecorrigeerd voor tariefstijging	%
GGZ	24.334	29.678	5.344	4.762	20%
AWBZ	11.881	16.958	5.077	4.744	40%
J&O	28.176	28.845	669	104	0%
Gecertificeerde instellingen	9.514	10.226	711	111	1%
Totaal	73.905	85.706	11.801	9.720	13%

2018 exclusief Leerdam en Zederik

Hierboven is een overschrijding op de post regionale zorgmarkt genoemd van € 10,1 mln. Deze tabel toont een stijging van € 9,7 mln. Het verschil van € 0,4 mln. betreft de tariefstijging naar aanleiding van het landelijk kostprijsonderzoek naar de tarieven van de Gecertificeerde instelling, welke niet is opgenomen in de begroting. De begrotingspost waarin dit was opgenomen is geschrapt door het AB.

De stijging zit bij de onderdelen AWBZ en GGZ. Bij de GGZ zit de stijging over alle aanbieders, groot en klein, heen. Hier stromen de jeugdigen hoofdzakelijk in via een verwijzing van de huisarts. Vorig jaar was al enige stijging zichtbaar, maar dit jaar stijgt deze categorie voor het eerst sterk. Om deze kosten te beteugelen zal geïnvesteerd moeten worden in de relatie met huisartsen. De POH (praktijkondersteuner huisarts) is ook als maatregel in de omdenknottie opgenomen. N.B. Bij EED (dyslexie en onderdeel van GGZ)) heeft een poortwachtersfunctie een kostenreductie van 43 procent opgeleverd.

Bij de AWBZ is de procentuele stijging ten opzichte van vorig (40%) jaar het sterkst. De stijging wordt voor € 2,1 mln. veroorzaakt door aanbieders die met name jeugdhulp leveren aan een doelgroep (jeugdigen met een beperking) die voorheen gedeeltelijk in de Wet langdurige zorg (Wlz) werden opgenomen. Gezien het slot op de Wlz komen deze kinderen nu ten laste van gemeenten. Deze groei zal zich de komende jaren doorzetten omdat er elk jaar meer jeugdigen met een langjarige zorgvraag in jeugdhulp komen die voorheen in de Wlz zouden zijn opgenomen. Dit is een landelijk bekend issue, dat ook in het landelijk onderzoek naar de kostenstijging jeugdhulp terugkomt.

Het overig deel (€ 2,6 mln.) betreft met name aanbieders die kortdurende begeleiding en dagbehandeling leveren. Ook in de jaarrekening 2018 was al een sterke stijging van deze vormen van ambulante AWBZ zorg zichtbaar ten opzichte van 2017. Deze stijging zet zich dus door in 2019. De sleutel om deze kosten te beteugelen ligt bij de toegang (jeugdteams) en het normaliseren (wat wordt van ouders zelf verwacht en waar springt de overheid bij). Zoals hierboven aangegeven heeft het introduceren van een kritische poortwachtersfunctie voor EED grote besparingen opgeleverd.

Landelijk onderzoek kosten stijging jeugdhulp

In opdracht van het Ministerie is een landelijk onderzoek uitgevoerd naar de stijging in de aantallen en kosten jeugdhulp. Onze regio heeft hierin geparticipeerd met de gemeente Papendrecht. Oorzaken die genoemd zijn betreffen onder andere het open einde karakter van de jeugdwet, dichtbij de burger georganiseerd en laagdrempelig, keuzevrijheid en eigen verantwoordelijkheid voor de jeugdige en het gezin beperken de invloed op begrenzing van het zorggebruik, beperkte invloed op medische verwijzingen (50%), slot op toegang tot de WLz, geen optimale jeugdbeschermingsketen en meer jeugdhulp vanuit onderwijs en opvang. Bij twee kleine gemeenten die succesvol zijn gebleken in het beheersen van de kosten is naar voren gekomen dat deze gemeenten het gesprek over wat passende jeugdhulp is niet uit de weg gaan en gemaakte keuzes consistent uitvoeren. In de omdenknotitie wordt uitgebreider ingegaan op de uitkomsten van het landelijk onderzoek.

Er zijn nog geen cijfers over de tekorten voor heel Nederland bekend. De laatst bekende cijfers betroffen 2017 (18,9% tekort landelijk en in onze regio 5,0%). Uit de persberichten over individuele gemeenten kan worden opgemaakt dat de landelijke tekorten over 2018, vooral in het tweede deel van het jaar, ook zeer fors zullen zijn. Over 2019 is nog nauwelijks informatie bekend bij opmaak van de bestuursrapportage.

Extra rijksmiddelen

Inmiddels is bekend gemaakt dat het Rijk landelijk 420 mln. beschikbaar stelt voor jeugdhulp in 2019 en de twee jaren erna 300 mln. De VNG en het Rijk zijn nog in overleg over de tekorten jeugdhulp. De VNG had een extra bijdrage van 490 mln. per jaar gevraagd. De verdeling over de gemeenten is nog niet bekend.

Maatregelen

De projecten uit het Meerjarenperspectief zijn gericht op duurzame oplossingen en leveren daarom nog geen zichtbaar resultaat op. Thans worden uit de middelen van het Transformatiefonds een aantal projecten opgezet. Teneinde een antwoord te bieden op de stijgende jeugdhulpvraag is de Omdenknotitie opgesteld. Hierin zijn een aantal maatregelen opgenomen die de stijgende jeugdhulpvraag moeten ombuigen. Deze ligt tegelijkertijd met deze 1^e burap voor in het AB.

Toename kosten en impact op gemeentelijke bijdragen

De extra jeugdhulpvraag en de daaraan gekoppelde extra bijdragen zijn verwerkt in onderstaande tabellen. Er wordt geen begrotingswijzing ter zienswijze voorgelegd. Getracht wordt middels aangescherpte sturing door gemeenten, in samenwerking met de Serviceorganisatie en de Stichting Jeugdteams op de lokale toegang en maatregelen uit de Omdenknotitie de stijgende vraag om te buigen.

Verder wordt de ontvangen vergoeding frictiekosten uittreding Leerdam en Zederik toegevoegd aan de reserve frictiekosten uittreding en wordt de jaarschijf 2019 hiervan toegevoegd aan de begroting en onttrokken uit de reserve.

bedragen x € 1.000	Begroting 2019			Begr. wijziging 1e burap			Begroting na wijziging		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Geraamd totaal Baten en lasten	104.525	104.525	0	10.556	11.198	642	115.081	115.723	642
Mutaties reserve	0	0	0	642	0	-642	642	0	-642
Geraamd totaal Resultaat	104.525	104.525	0	11.198	11.198	0	115.723	115.723	0

De gemeentelijke bijdragen worden op basis van de geprognosticeerde kostenstijging als volgt. De verdeling per gemeente wordt nog geactualiseerd aan de septembercirculaire 2019, de maatstaven jeugdhulp zijn in de meicirculaire namelijk nog niet bijgewerkt.

	1. Jeugdteams	2. Zorginkoop	3. LTA	4. PGB	5. Gecertificeerde instellingen	6. Gesloten Jeugdhulp	7. Uitvoeringskosten SOJ	Totaal exclusief flexibel budget en middelen voorkant	Rijksbijdrage compensatie regeling voorgedij	Verdeling rijksbijdrage compensatie voorgedij	Gemeentelijke bijdrage 2019 na compensatie voorgedij	Extra middelen toegenomen vraag	Gemeentelijke bijdragen inclusief toegenomen vraag
Alblasserdam	599.417	3.119.933	223.816	290.961	447.633	94.003	169.423	4.945.186		49.441	4.895.745	482.599	5.378.343
Dordrecht	4.089.202	21.284.089	1.526.868	1.984.928	3.053.736	641.284	1.155.799	33.735.906	370.568	337.287	33.769.187	3.292.273	37.061.460
Gorinchem	1.059.014	5.512.115	395.425	514.053	790.851	166.079	299.327	8.736.864		87.350	8.649.514	852.627	9.502.141
Hardinxveld-Giessendam	474.825	2.471.438	177.295	230.483	354.590	74.464	134.208	3.917.302		39.165	3.878.137	382.288	4.260.425
Hendrik-Ido-Ambacht	716.455	3.729.110	267.517	347.772	535.034	112.357	202.504	5.910.749		59.095	5.851.654	576.828	6.428.481
Hoeksewaard	1.673.624	8.711.128	624.915	812.389	1.249.830	262.464	473.044	13.807.394		138.044	13.669.349	1.347.458	15.016.807
Molenlanden	1.025.452	5.337.429	382.894	497.762	765.788	160.815	289.841	8.459.981		84.582	8.375.399	825.606	9.201.006
Papendrecht	812.267	4.227.810	303.293	394.280	606.585	127.383	229.585	6.701.203		66.998	6.634.206	653.968	7.288.173
Sliedrecht	849.211	4.420.103	317.087	412.213	634.175	133.177	240.027	7.005.993	292.048	70.045	7.227.996	683.712	7.911.708
Zwijndrecht	1.334.769	6.947.408	498.390	647.907	996.780	209.324	377.268	11.011.846	379.485	110.095	11.281.236	1.074.642	12.355.878
Totaal ZHZ	12.634.236	65.760.562	4.717.500	6.132.750	9.435.000	1.981.350	3.571.025	104.232.423	1.042.101	1.042.101	104.232.423	10.172.000	114.404.423

De bijdragen van in totaal 114,4 mln. zijn lager dan de begrote lasten exclusief mutatie reserve van 115,1 mln. Het verschil betreft het JPT deel (€ 0,3 mln.) dat aan de DG&J wordt gefactureerd en de frictiekosten (€ 0,4 mln.) uittreding Leerdam en Zederik welke onttrokken worden uit de reserve.

Argumenten

Verwezen wordt naar de 1^e bestuursrapportage.

Kanttekeningen en risico's: zie hoofdstuk 3 van de burap

Kosten, baten en dekking: zie begrotingswijzigingen

Communicatie: n.v.t.

Juridische of personele consequenties: n.v.t.

Vervolprocedure: n.v.t.

Bijlagen:

1e burap 2019 SOJ